

Realizując projekt w ramach „Wzoru na rozwój”, na pewno poruszyście wątki globalne, będziecie szukać informacji o krajach globalnego Południa, a także wymyślicie sposób na zaprezentowanie ich innym w ramach podsumowania. Pamiętajcie jednak o kwestii rzetelności!

- Podawajcie źródła przytaczanych informacji.
 - Oprócz własnej perspektywy pokazujcie też punkt widzenia mieszkańców i mieszkank krajów globalnego Południa (np. przez przytaczanie ich wypowiedzi).
 - Pokazujcie ludzi w taki sposób, w jaki sami chcielibyście być pokazywani (bez epatowania przemocą i cierpieniem, ukazując realia życia codziennego).
- Poruszanie w szkole tematyki globalnej to duża odpowiedzialność nauczyciela i nauczycielki. W Polsce, tak jak w innych krajach, istnieje wiele stereotypów dotyczących krajów Południa. Zajmując się edukacją globalną, powinniśmy te stereotypy przełamywać, pokazując kontekst, w jakim powstały oraz przyczyny i konsekwencje ich stosowania. U podstaw edukacji globalnej leżą takie wartości jak: godność człowieka, równość, sprawiedliwość i różnorodność. Kodeks informowania o krajach Południa ma pomóc edukatorom i edukatorkom zajmującym się uczeniem o świecie i procesach globalnych w realizowaniu tych wartości w pracy z młodzieżą.

Kodeks ten odwołuje się do wartości i postaw zawartych w koncepcji edukacji globalnej.

- **SZACUNEK** wyraża się przede wszystkim w zapewnieniu prawa do prywatności i zachowania godności osób portretowanych. Nie chodzi o to, by unikać trudnych tematów. Ważne, żeby mówić o nich rzetelnie.
- Odmienność obyczajową czy językową powinno się przedstawiać jako **równą** rzeczywistości, w której się wychowaliśmy, nawet jeśli jest ona wyraźnie inna.
- **SOLIDARNOŚĆ** wyraża się w podkreślanu tego, co nas łączy z innymi ludźmi, w szukaniu podobieństw i możliwości współpracy, a zarazem w docenianiu i akceptowaniu różnorodności.
- **SPRAWIEDLIWOŚĆ** rozpatrywana jest w Kodeksie w wymiarze globalnym – jako dbałość o zagwarantowanie praw przysługujących jednostkom i społeczeństwom na całym świecie.

(za: *Jak mówić o większości świata. Rzetelna edukacja o krajach globalnego Południa*, Polska Akcja Humanitarna 2009)

Zadanie 3.

Odpowiedz na pytania dotyczące tego, jak wykorzystujesz na zajęciach przedmiotowych obrazy dotyczące krajów globalnego Południa.

- Czy zdjęcia, które wykorzystujesz na zajęciach, umacniają stereotypy, czy raczej je przełamują?

.....

.....

.....

.....

- Czy szukasz informacji o szerszym kontekście sytuacji na zdjęciu, czy opierasz się głównie na swojej intuicji?

.....

.....

.....

.....

- Czy pokazujesz życie codzienne, różne oblicza rzeczywistości i wychodzisz poza ramy folkloru?

.....

.....

.....

.....

- Czy dyskutujecie w klasie na temat tego, co widnieje na zdjęciach lub w filmach? A może niektóre treści są pozostawione bez komentarza?

.....

.....

.....

.....

- Czy, wybierając zdjęcia, bierzesz pod uwagę godność osób na nich widniejących?

.....

.....

.....

.....

Kontrproduktywny charakter informacji szokujących i siła podobieństw

Niektórzy nauczyciele zaangażowani w realizację programów z edukacji globalnej — świadomi ogromu wyzwania — decydują się na przedstawianie uczniom szokujących informacji, które w założeniu mają pobudzić wyobraźnię i empatię młodych ludzi. Nauczyciele ci, starając się w sugestywny sposób przekazywać wiedzę o problemach krajów Południa, żywią nadzieję na większe zaangażowanie uczniów i zainteresowanie ich tematem. Często ich edukacji towarzyszą szkolne akcje pomocy dla dzieci żyjących w skrajnym ubóstwie. Takie podejście do edukacji globalnej — choć zgodne z intuicją — jest w dłuższej perspektywie nieskuteczne lub nawet szkodliwe. Wzbudzenie silnych emocji może chwilowo przykuć uwagę odbiorców, ale nie pociągnie za sobą głębokiego i długofalowego zaangażowania. (...)

Odbiorca, który ogląda szokujące zdjęcie lub czyta tragiczną wiadomość, doświadcza zwykle dysonansu poznawczego. Odczuwa sprzeczność pokazywanego mu obrazu rzeczywistości z tym, który zna z własnego życia. Dowiadując się, że na świecie co 4 sekundy umiera z głodu człowiek, odbiorca przeżywa wewnętrzny konflikt. Jego obraz samego siebie jako dobrej, szczodrej i współczującej osoby jest zagrożony, skoro na świecie dzieją się tragedie, a on nic w związku z tym nie robi. Sytuacja dysonansu jest przykra, zatem — zgodnie z dobrze znaną w psychologii zasadą — człowiek dąży do jego jak najszybszej redukcji, np. przez wrzucenie datku do puszki, głupi dowcip lub wyparcie tej kwestii ze swojej świadomości. Najczęściej w momencie zniknięcia dysonansu mija również zainteresowanie tematem. Któż lubi niewygodne i przykre skojarzenia? Obraz powoduje więc szybką, prawie mechaniczną reakcję, ale nie zachęca do zrozumienia zjawiska czy długotrwałego zainteresowania tematem. (...)

Według niektórych teorii psychologicznych, wrażenia, informacje czy wspomnienia dotyczące świata tworzą w naszym mózgu sieć wzajemnie powiązanych elementów. Częścią tej sieci jest „ja”, czyli nasze własne wyobrażenie o sobie w odniesieniu do innych. Im więcej wiem o innych, zwłaszcza jeżeli odkrywam podobieństwa pomiędzy nimi a sobą, tym bliżej siebie umieszczam ich w sieci,

traktując „nas” jako jedną grupę. I odwrotnie, uwypuklanie różnic prowadzi do umiejscowienia „innych” daleko od siebie. Jeśli coś złego dzieje się z kimś, kogo uważam za podobnego do siebie, czuję dużą motywację do aktywnego działania na jego rzecz. Do tego niezbędne są jednak nie obrazy i wiadomości podkreślające różnice, lecz takie, które pokazują cechy wspólne, budują poczucie wspólnoty i solidarności. Wynika z tego praktyczny wniosek dotyczący edukacji rozwojowej: Im bardziej rzetelnie i kompleksowo przedstawimy wiedzę o faktycznych przyczynach, przejawach i skutkach problemów światowych, a także o podobieństwach pomiędzy Polakami a ludźmi żyjącymi w krajach Południa, tym większą mamy szansę na zainteresowanie uczniów tematem.

Za: M. Wojtalik, *Edukacja globalna - Odkryć na nowo rzetelność w opisywaniu krajów Południa*, Ośrodek Rozwoju Edukacji 2014

Zadanie 4.

Zastanów się, co oznaczają mechanizmy opisane w przytoczonym fragmencie artykułu w kontekście prowadzonych przez siebie zajęć.

Zrób mapę myśli z kryteriami, którymi chcesz się kierować, dobierając zdjęcia, filmy i inne materiały informacyjne prezentujące ludzi i sytuacje z globalnego Południa.

Tę kartę pracy możesz wykorzystać wielokrotnie. Poddaj refleksji własną postawę w tym działaniu i, zanim przejdziesz do podsumowania pracy z młodzieżą, odpowiedz na pytania:

- Czy udało ci się osiągnąć główne cele postawione przed rozpoczęciem działania?

.....

.....

.....

- Jakie mocne strony odkryłeś/odkryłaś w sobie w trakcie jego realizacji?

.....

.....

.....

- Jaką zmianę dostrzegasz w sobie?

.....

.....

.....

- Co sprawiło ci trudności? Jak możesz sobie z tym radzić w przyszłości?

.....

.....

.....

- Czego się nauczyłeś/nauczyłaś w trakcie realizacji tego działania?

.....

.....

.....

Klimat zmieniał się od zawsze, ale zmiana klimatu, którą aktualnie obserwujemy, jest następstwem działań człowieka (emisji pochodzących ze spalania paliw kopalnych w przemyśle i transporcie, ale także masowego wylesiania i rolnictwa przemysłowego). Wynika to z raportu Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), opublikowanego w 2014 roku. Ten dokument o objętości 6000 stron jest podstawą dla rządów państw całego świata do podejmowania działań na rzecz:

- ograniczenia zmian klimatu (tak, żeby wzrost średniej globalnej temperatury na Ziemi nie przekroczył 2°C, gdyż taki wzrost oznacza galopującą zmianę klimatu, kiedy żadne ludzkie działania nie będą już w stanie zahamować dużo bardziej drastycznych następstw),
- adaptacji do jej nieuniknionych skutków (ponieważ klimat Ziemi charakteryzuje się dużą inercją, skutki nawet natychmiastowych rozwiązań odczujemy dopiero za kilka dekad, zatem tymczasem musimy zadbać o ludzi i regiony, w których zmiana klimatu jest już bardzo mocno odczuwalna, jak np. na wyspach Kiribati).

Zgodnie z koncepcją sprawiedliwości klimatycznej walka ze zmianą klimatu powinna:

- Brać pod uwagę kwestie etyczne.
- Uwzględniać historyczną odpowiedzialność za emisję gazów cieplarnianych.
- Skupiać się zarówno na ograniczeniu dalszych zmian klimatu (poprzez zmniejszenie emisji), jak i na dostosowaniu się do ich nieuniknionych konsekwencji (poprzez rozwój infrastruktury).

Zadanie 5.

Wytłumacz własnymi słowami związek między zmianami klimatu a prawami człowieka. Zauważ, że skutki te można obserwować na różnych poziomach: od przyczyn zachodzących zmian, przez sposoby zapobiegania im, po ich skutki.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Wróć do diamentowego rankingu, który ułożyłeś/ułożyłaś w pierwszym module kursu.

- Czy udało ci się zrealizować najważniejsze cele?

.....

.....

.....

- A może w trakcie kursu twoje priorytety się zmieniły?

.....

.....

.....

- Co sprawiło ci trudności w realizowaniu założonych celów? (moduł 3)

.....

.....

.....

- Czego jeszcze potrzebujesz, żeby osiągnąć zamierzone rezultaty?

.....

.....

.....

- Co możesz jeszcze zrobić, by pełniej realizować najważniejsze cele?

.....

.....

.....

2. Zaplanuj działanie uczniowskie związane z tematyką tego kursu.

W kolejnych modułach proponowaliśmy wiele możliwych tematów i zadań, które mogą stanowić punkt wyjścia. Skarbnicą pomysłów jest też lista pytań badawczych (moduł 1). Jeśli nadal nie masz pomysłu, wróć do zadań proponowanych na podsumowanie każdego z modułów – pomogą krok po kroku dojść do możliwych propozycji. Po przeprowadzeniu działania wyślij plan opisany wg poniższego schematu na adres: zuzanna.naruszewicz@ceo.org.pl. Na jego podstawie otrzymasz zaświadczenie o ukończeniu kursu.

Pamiętaj, że działanie uczniowskie powinno być zaplanowane i przeprowadzone przez młodzież. Ta karta pracy ma służyć przede wszystkim jako podsumowanie twojej pracy na kursie i jako punkt odniesienia podczas proponowania młodzieży działań związanych z tematyką kursu. Jednak to uczniowie i uczennice powinni zdecydować o ostatecznym kształcie waszej aktywności.

1. Proponowany temat aktywności:

2. Proponowane pytanie badawcze i uzasadnienie wyboru (moduł 1):

.....

.....

.....

3. Jaki jest związek tego tematu z życiem codziennym?

.....

.....

.....

4. Proponowane cele działania uczniowskiego (moduł 2):

1.

2.

3.

5. Proponowany okres realizacji działania:

6. Czy działanie bazuje na przykładzie rozwiązania z kursu (rozwiązania mogą pochodzić zarówno prosto z globalnego Południa, jak i z przykładów opisanych w publikacji z dobrymi praktykami)? Jeśli tak, na jakim?

.....
.....
.....

7. Opisz kolejne etapy realizacji działania (pamiętaj o takich elementach jak zawarcie kontraktu czy wspólna ewaluacja):

- a. Przygotowanie:
- b.
- c.
- d.
- e. Forma prezentacji (opis metod):
- f. Zebranie wniosków i ewaluacja (opis metod):
- g. Świątowanie:

8. Co może w tym działaniu zainteresować młodzież?

.....
.....
.....
.....

9. Jakie trudności przewidujesz i jak możesz im zaradzić jeszcze przed rozpoczęciem działania?

.....
.....
.....
.....

10. Czy możesz liczyć z współpracę nauczyciela/nauczycielki innego przedmiotu? Co możesz zrobić, żeby ta współpraca się powiodła? (moduł 3)

.....
.....
.....

11. W jaki sposób to działanie wpisuje się w kontekst globalnych współzależności? (moduł 4)

.....
.....
.....

12. W jaki sposób to działanie realizuje założenia sprawiedliwości technologicznej? (moduł 2)

.....
.....
.....
.....

13. Jak zadbasz o to, żeby w trakcie działania nie powielać stereotypów dotyczących osób z globalnego Południa? (moduł 4)

.....
.....
.....

14. Co zrobisz, żeby zapewnić młodzieży wpływ na przebieg działania?

.....
.....
.....

JAK OCENIASZ REALIZACJĘ CELÓW MODUŁU 4 I CAŁEGO KURSU?

Zadanie 6.

W skali 1-3 oceń, na ile udało ci się zrealizować poszczególne cele modułu 4.

Objaśnienie skali:

1 – W ogóle nie zrealizowałem/zrealizowałam tego celu.

2 – Chcę jeszcze popracować nad tym celem.

3 – W pełni zrealizowałem/zrealizowałam ten cel.

CELE MODUŁU 4	1	2	3
Dowiesz się więcej na temat tego, jak włączyć perspektywę globalną do działań uczniowskich na zajęciach przedmiotów ścisłych.			
Zastanowisz się nad znaczeniem podsumowania rezultatów działań uczniowskich oraz poznasz jego formy i metody.			
Poznasz kolejne materiały edukacyjne związane z tematyką projektu, które możesz wykorzystać w swojej pracy z młodzieżą.			

Zadanie 7.

Zrób to samo w celu podsumowania realizacji celów całego kursu.

CELE KURSU INTERNETOWEGO	1	2	3
Wzbogacisz swoją wiedzę z zakresu realizacji działań uczniowskich, od etapu ich planowania po ocenę osiągniętych rezultatów.			
Wprowadzisz tematykę rozwoju i wykorzystania technologii na rzecz godnego życia do swoich działań edukacyjnych.			
Poznasz konkretne przykłady rozwiązań technologicznych ze świata, które mogą być podstawą do przeprowadzenia lekcji przedmiotowych.			

23
slajd

GRATULUJEMY!

Gratulujemy przejścia przez wszystkie moduły kursu „Wzór na rozwój. Nauki ścisłe odpowiadają na wyzwania współczesności”! Mamy nadzieję, że udało ci się tu znaleźć wiele interesujących informacji oraz pomysłów na działania uczniowskie.

W projekcie wychodzimy z założenia, że uwzględnianie perspektywy globalnej w nauce przedmiotów ścisłych to krok w kierunku sprawiedliwszego świata, którego mieszkańcy doceniają wiedzę oraz umieją ją wykorzystywać do tworzenia godnych warunków życia. Mamy nadzieję, że ty również dostrzegasz i doceniasz potencjał, jaki niosą ze sobą twoje lekcje przedmiotowe.

Życzymy powodzenia w realizowaniu tej misji i gorąco zachęcamy do przesyłania do CEO sprawozdań z działań zrealizowanych z młodzieżą. Przypominamy, że sprawozdania te są podstawą do uzyskania certyfikatu ukończenia kursu.

Zespół projektu „Wzór na rozwój”